

Fair Trade Authority
Curaçao

Consultatiedocument ten behoefte van de FTAC-agenda 2018

Fair Trade Authority Curaçao

Willemstad, 7 december 2017

Voorwoord

De missie van de Fair Trade Authority Curaçao (FTAC) is “markten laten werken” ten behoeve van consumenten. Goed werkende markten, waar sprake is van vrije en onvervalste concurrentie, verhogen de consumentenwelvaart. Daar doen we het voor!

Een van de manieren om aan die missie invulling te geven, is het publiceren van de FTAC-agenda. Hierin wordt aangegeven welke onderwerpen en sectoren in het komende jaar prioritaire aandacht van de FTAC krijgen.

Dit consultatiedocument is bedoeld om input te krijgen uit de samenleving voor het opstellen van die agenda.

Ik hoop dat dit document u inspireert en dank u bij voorbaat voor uw medewerking.

Drs. Alberto G. Romero
Voorzitter FTAC

1 Inleiding

Het jaar 2018 wordt een uitdagend jaar. Het is het eerste volle jaar dat de FTAC het concurrentietoezicht, dat op grond van de Landsverordening inzake concurrentie (hierna: Landsverordening) aan haar is toebedeeld, zal verrichten. Concurrentietoezicht is nieuw voor Curaçao. Bedrijven, brancheverenigingen en hun adviseurs moeten vaak nog wennen aan het idee dat de onzekerheid die met concurrentie gepaard gaat, niet alleen uitdagingen geeft, maar ook kansen creëert om succesvol te zijn.

De missie van de FTAC is markten laten werken. Een concurrerende omgeving bevordert innovatie en de concurrentiekracht van Curaçao. Dat levert welvaart op waarvan, onder andere, de consument profiteert door meer keuzemogelijkheden en een betere prijs-kwaliteitverhouding van producten en diensten. De FTAC stimuleert marktwerking en ziet toe op effectieve concurrentie.

De FTAC streeft een maximaal gunstig effect voor de concurrentie op de markt na. Gezonde concurrentie draagt bij aan de welvaart op Curaçao. Dat is het resultaat van het werk van de FTAC.

Het optreden van de FTAC is erop gericht om op de meest effectieve wijze concurrentiebelemmeringen weg te nemen. Om dat te bewerkstelligen maakt de FTAC gebruik van haar wettelijke bevoegdheden. De FTAC is belast met het toezicht op de naleving van de Landsverordening. Het toezicht van de FTAC betreft alle ondernemingen in de volle breedte van de Curaçaose economie. De Landsverordening omvat:

- een verbod op concurrentiebeperkende afspraken (hoofdstuk 3);
- een verbod op het misbruik maken van een machtspositie (hoofdstuk 4); en
- de meldingsplicht voor bepaalde fusies, overnames en joint ventures (hoofdstuk 5).

Verder behoort tot de taken van de FTAC het uit eigen beweging doen van marktonderzoek en rapportages maken indien dat naar haar oordeel nuttig is voor de uitvoering van de taken die aan de FTAC zijn opgedragen. Verder kan de FTAC de overheid gevraagd en ongevraagd adviseren over wetgeving en/of vraagstukken die te maken hebben met marktwerking en concurrentie.

De FTAC heeft de ambitie om als organisatie midden in de samenleving te staan, waarbij de FTAC de belangrijkste concurrentieproblemen kent en deze adequaat oplost. Bij deze ambitie past het om op reguliere basis de belangrijkste stakeholders van de FTAC te consulteren over mededingingsrechtelijke aandachtsgebieden en/of prioriteiten. Deze ambitie van de FTAC is ook verankerd in de tussen de Minister van Economische Ontwikkeling en de FTAC gesloten 'Beheersovereenkomst 2017-2019'.

Het doel van deze openbare consultatie is om input te krijgen van stakeholders voor het vaststellen van de jaaragenda van 2018. De dialoog wordt breed ingezet. De FTAC hoort graag van partijen wat zij als knelpunten ervaren op de markt. De FTAC ontvangt graag input uit de samenleving over de sectoren van de Curaçaose economie die men ziet als aandachtsgebieden/prioriteiten voor de FTAC. Stakeholders worden uitgenodigd hun zienswijze te geven aan de FTAC.

2 Sectoren

2.1 Het werk van de Fair Trade Authority Curaçao

Het beschermen van concurrentie is een middel om de welvaart in Curaçao te vergroten. Bij het toezicht op en handhaving van de nieuwe wettelijke concurrentieregels zal de FTAC daarom het effect van concurrentiebeperkende gedragingen door ondernemingen in de markt op de welvaart als belangrijkste aanknopingspunt kiezen voor het optreden. Hoe groter het effect op de welvaart, hoe eerder en krachtiger de FTAC zal optreden. De bescherming van de concurrentie vanuit deze invalshoek is het hoofddoel bij de uitoefening van de taken door de FTAC.

Dit hoofddoel laat zich opsplitsen in twee afgeleide doelen:

- het tegengaan van concurrentiebeperkende gedragingen door handhaving (repressief toezicht); en
- het voorkomen van concurrentiebelemmeringen door preventief toezicht.

Markten functioneren niet altijd naar behoren. Consumenten kunnen *direct* worden benadeeld bijvoorbeeld doordat ondernemingen kartelafspraken maken met als gevolg hogere prijzen of minder keuzemogelijkheden.

Benadeling kan ook *indirect* plaatsvinden. Bijvoorbeeld als ondernemingen onderling afspraken maken over prijzen voor producten of diensten die zij bij andere ondernemingen in rekening brengen. Of wanneer ondernemingen bij (overheid)aanbestedingen werk onder elkaar verdelen in plaats van te concurreren om de opdracht. Verder kunnen ondernemingen met een machtspositie hun macht misbruiken door hun afnemers uit te buiten of (potentiele) concurrenten van de markt uit te sluiten. Ook dit is economisch schadelijk. Uiteindelijk zullen de meerkosten van dit handelen immers worden doorberekend in de prijzen of tot belastingmaatregelen worden verwerkt en dus uiteindelijk worden opgebracht door de consument.

De FTAC treedt daarom handhavend of *repressief* op tegen concurrentiebeperkende gedragingen die er direct of indirect toe leiden dat consumenten in hun belangen worden geschaad. Ook ondernemingen hebben er baat bij dat de FTAC optreedt tegen dergelijk gedrag van hun concurrenten, leveranciers of afnemers.

Naast het tegengaan van concurrentiebeperkende gedragingen, is het voorkomen daarvan door middel van preventief toezicht belangrijk. Het toelichten en uitleggen van repressief optreden door de FTAC heeft een afschrikkende of preventieve werking. Adequate voorlichting, zowel met betrekking tot het uitleggen van de regels in algemene zin als in concrete gevallen, draagt daaraan bij. De FTAC kan aan ondernemingen met een machtspositie preventieve maatregelen opleggen. Deze maatregelen zijn erop gericht dat misbruik wordt voorkomen. De FTAC zal vanuit deze invalshoek dus doelgericht communiceren.

Het kan ook voorkomen dat niet het gedrag van ondernemingen maar optreden van de overheid gevolgen heeft voor de concurrentie. Bijvoorbeeld in het kader van bestaande of voorgenomen wet- en regelgeving. De FTAC kan als deskundige autoriteit deze gevolgen in kaart brengen en waar nodig adviseren. Gevraagd en ongevraagd.

Dit is het werk van de FTAC. De FTAC moet daarbij prioriteiten stellen. De onderzoekscapaciteit van de FTAC is immers beperkt. Het vaststellen van prioriteiten is belangrijk omdat de FTAC haar beschikbare capaciteit optimaal (effectief en doelmatig) wil inzetten voor het beste resultaat.

2.2 Prioriteiten bepalen

Prioriteit 1: focussectoren

Op basis van een aantal beoordelingscriteria zal de FTAC een “focussector” kiezen waarop gedurende enige tijd meer dan gemiddelde toezichtsinspanningen worden verricht. Voor de keuze van de focussector in dit

consultatiedocument heeft de FTAC onder meer gekeken naar de Memorie van toelichting bij de Landsverordening. In deze toelichting worden de volgende factoren genoemd als kader voor de keuze van prioriteiten:

- bijdrage van de sector aan de economische groei en werkgelegenheid van Curaçao;
- zichtbaarheid en voelbaarheid van de sector voor de consument; en
- mededingingsrisico's / bestaande problemen met de mededinging.

De FTAC heeft op basis van bovenstaande criteria een focussector gekozen, waarop meer dan gemiddelde toezichtsinspanningen zullen worden gericht. Ervaringen in het buitenland hebben uitgewezen dat sectorspecifiek toezicht een keerpunt kan zijn voor de bewustwording en gedragsverandering binnen de sector. Om tot een focussector te kunnen komen, heeft de FTAC intern een voorselectie gemaakt, waarbij de **bouwsector** naar voren is gekomen.

Het betreft de bouwsector in brede zin. De bouw is in beginsel gevoelig voor concurrentievervalsingen en het economisch belang - inclusief het consumentenbelang - is groot. Als het om aanbestedingen gaat, is de overheid een belangrijke opdrachtgever. De belastingbetaler is uiteindelijk degene die de kosten van overheidsopdrachten betaalt. Belangrijk is dus dat concurrentievervalsingen die tot onnodige hoge kosten leiden, worden aangepakt. Het doel van de toezichtsinspanningen is om de sector goed door te lichten en overtredingen van de Landsverordening op te sporen en te beëindigen.

De FTAC zal nog een tweede sector prioriteren op basis van de uitkomsten van haar ongoing voorlichtingscampagne aan het bedrijfsleven en de stakeholdersconsultatie.

Prioriteit 2: sectoroverstijgend thema

De aanpak van de FTAC is niet alleen sectorgericht. De FTAC kiest daarom ook voor een sectoroverstijgende aanpak. Het betreft hier in de eerste plaats de **zelfregulering door branches**, al dan niet binnen de kaders van een branchevereniging. Deze aanpak is dit jaar al ingezet en zal in 2018 worden voortgezet. Dit betekent dat branches die vrijwillig hun regelingen en marktgedrag willen aanpassen aan de Landsverordening daarover afspraken kunnen maken met de FTAC. Het staken van eventuele overtredingen maakt daar onderdeel van uit. Belangrijk is dat deze branches zelf de FTAC benaderen en openheid van zaken geven. Branches die dat niet doen lopen de kans dat de FTAC een formeel onderzoek zal starten.

Prioriteit 3: advisering aan de overheid over wet- en regelgeving

Een derde prioriteit is de **adviesgeving aan de overheid**. Naast adviesaanvragen van de overheid zelf, is de FTAC van plan om, waar relevant, te adviseren over bestaande (vaak oudere) wet- en regelgeving die indruist tegen een gezonde marktwerking.

3 Procedure voor consultatie

3.1 Proces tot nu toe

Zoals eerder aangegeven, dient de stakeholdersconsultatie als een platform voor gedachtenuitwisseling en input voor de FTAC-jaaragenda 2018.

De FTAC heeft in dit kader al twee voorlichtingssessies georganiseerd op 20 en 21 september 2017 voor stakeholders in het bedrijfsleven en vertegenwoordigers van consumenten. Het uitgangspunt was om de stakeholders te informeren over de Landsverordening en de nieuw geldende regels, zodat zij beter geïnformeerd deel kunnen nemen aan de consultatie.

Op 5 december 2017 is dit consultatiedocument besproken met stakeholders van de FTAC. Hiervoor waren uitgenodigd vertegenwoordigers van de Kamer van Koophandel, de Vereniging Bedrijfsleven Curaçao, Adeck, Empresa Chiki, Fundashon pa Konsumidó, vakbondscentrale SSK en vakbondscentrale CGTC.

Op 16 januari 2018 zal de Minister van Economische Ontwikkeling worden geconsulteerd.

Dit consultatiedocument staat ook op de website van de FTAC met een uitnodiging aan alle geïnteresseerden om hun zienswijze aan de FTAC bekend te maken voor 31 december 2017. De FTAC zal alle ontvangen input verwerken tot een jaaragenda. De FTAC-agenda 2018 wordt begin 2018 op de website van de FTAC gepubliceerd.

3.2 Consultatievragen

Consultatievraag 1:

De FTAC heeft de bouwsector als prioriteit gesteld voor 2018. Daarnaast zijn zelfregulering door branches en advies aan de overheid aangaande verouderde wetgeving als sectoroverstijgend thema geprioriteerd. Wat is uw mening over de gekozen aandachtsvelden?

Consultatievraag 2:

In welke sectoren is naar uw mening monitoring/marktonderzoek nodig? Waarom?

Consultatievraag 3:

Zijn er binnen de genoemde aandachtsvelden (zie paragraaf 2.2) onderwerpen waaraan de FTAC volgens u met name aandacht moet geven?

Consultatievraag 4:

Wat zijn volgens u in het algemeen, dus ook buiten de genoemde aandachtsvelden, de belangrijkste problemen en risico's waarmee de FTAC te maken zal hebben? Hoe vindt u dat de FTAC daar het beste mee kan omgaan?

Consultatievraag 5:

Wat kunnen ondernemingen volgens u zelf doen om naleving van de concurrentieregels te bevorderen?

Consultatievraag 6:

In welk sectoren kunnen of moeten volgens u compliance- (nalevings-)programma's worden opgesteld en waarom?